

Peter Pirc, ravnatelj OŠ Zbora odposlancev Kočevje

VLOGA RAVNATELJA PRI OZAVEŠČANJU IN RAZVOJU INTEGRITETE NA ŠOLI

Head Teacher's Role in Raising Awareness and Building Integrity in Education

Živimo v obdobju, ko se beseda integriteta veliko pojavlja prav na vseh področjih, ki pomembno vplivajo na življenja vseh nas ... Integriteta odločevalcev na političnih položajih, integriteta vodilnih delavcev v podjetjih in zavodih, integriteta zdravstvenih delavcev, pedagoških delavcev, integriteta športnikov, novinarjev itd.

Prav zanimivo pa je, da sočasno poročanje medijev integriteto dnevno postavlja pod vprašaj pri večini novic, vezanih na zgoraj imenovane deležnike ... Mogoče je to posledica »supervolilnega« leta in se želi tako vsaj delno ločiti »zrno od plev«, morda je posledica krize zaradi pandemije covid-19, ki nas v neprijetnem oklepu drži že dve leti, in je želja mnogih, da bi se prioritete človeštva postavile na novo, lahko pa je posledica vedno večjih razlik med premožnejšimi in tistimi na dnu ...

O vsem tem bi lahko na dolgo razpredali, postavljali hipoteze, a je zelo vprašljivo, če bi sploh zadeli bistvo ... Po vsej verjetnosti pa je razlog mešanica vsega naštetega in je edino prav, da se po integriteti dnevno sprašuje in se jo postavlja na visoko mesto na lestvici vrednot.

In tu se odpira poslanstvo šol, poslanstvo pedagoških vodij in pedagoških delavcev, ki moramo narediti vse, da se o obširni in otrokom, predvsem mlajšim, oddaljeni vrednoti integriteta pogovarjamo v njim razumljivem besedišču. Torej moramo integriteto prevesti in usmeriti na skupek vrednot, ki so jim blizu ter so se z njimi spoznali – poštenost, odkritost, verodostojnost, skladnost itd.

Vsem šolam je skupno, da imamo mogočne vizije in poslanstva, seveda vse prevečkrat le na papirju, ki pa gotovo vsebujejo vsaj nekatere od teh vrednot, a nujno je, da na šoli začnemo delovati glede integritete bolj ciljno in usmerjeno. Učenci morajo začutiti, da o integriteti razmišljamo in govorimo neposredno in ne le posredno. Šola je prostor, kjer lahko naredimo trden temelj in predvsem močno ozavestimo vrednoto integritete, ki bo učencem ostala »zapisana« za vselej. Morda bo to opomnik, da se bodo ob priložnosti (odstopanju od družbeno sprejemljivega), ki se jim bo pokazala v življenju, odzvali ustrezno, tj. v skladu s pričakovanji. Predaleč smo namreč danes pripeljali razmišljanje

družbe, ki ob majhnih prestopkih večinoma zamiži in postavlja v ospredje večje prestopke ... Tako kot smo se in se še vedno trudimo doseči ničelno toleranco do nasilja, moramo vsi, res vsi, na vseh področjih delati tudi na področju integritete ter tudi pri tem vztrajati na ničelni toleranci. Nikakor se ne sme družba postavljati v vlogo sodnika, nikakor ne moremo tehtati med dvema prekrškoma, če sta oba prekrška, saj s tem dajemo zelo napačen signal ravno najmlajšim. Vsem nam je zelo jasno, kaj je prav in kaj ne, kaj se sme in kaj ne, zato je seveda nujno in edino sprejemljivo, da temu sledimo na vseh področjih družbe. Delati in zasledovati je treba samo tisto, kar je dovoljeno in prav, tak signal pa morajo dobiti vsi mladostniki na vseh področjih.

Zaradi tega sem bil navdušen, ko sem izvedel, da Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) pripravlja pilotni projekt **Krepitev integritete otrok – ustvarjanje integritetne družbe v prihodnosti**. Z nekaj šolami in sem se vanj v imenu šole kot ravnatelj z veseljem takoj prijavil, poleg vseh opisanih razlogov tudi zato, ker smo kot šola na območju Kočevja zelo zanimivi z vidika integritete. Še posebej to velja zaradi romske skupnosti, ki živi v našem okolju, ter seveda zaradi velike prepletenosti prebivalcev različnih narodnosti, ki so se v Kočevje priseljevali v preteklih desetletjih.

Vsekakor ima ravnatelj na šoli moč, da lahko svoje zaposlene, učence in seveda posledično tudi starše z agilnim timom, ki ga oblikuje, z dobrimi projekti usmerja k ciljem, ki jih želi doseči. In pri omenjenem projektu je cilj zelo jasen – vsi deležniki šole morajo razumeti kompleksnost tega področja, tj. integritete. Ta mora biti vsakemu predstavljena na način, ki omogoča, da jo razume glede na svoje pridobljene izkušnje in predvsem leta. Na tem področju je treba delati od vstopa v šolo. Nikoli ne bomo

ogli v družbi preprečiti vseh dejanj, ki spodkopujejo integriteto. Gotovo pa lahko v prihodnosti pomagamo graditi družbo, ki bo zelo kritična do dejanj posameznikov, ki ne delujejo na temelju integritete, družbo, ki bo obsodila posameznike, ki se bodo na kakršen koli način okoristili s kršenjem integritete.

“

Doživetje varnosti, dobrega, človečnosti je zdravilo za otrokovo čustveno prizadetost, ki izvira iz preteklih doživetij in sedanjih stisk.

(Dr. Anica Mikuš Kos)

”

Šole kot vzgojno-izobraževalni zavodi bomo po tej krizi veliko več prizadevanj namenile doseganju vzgojnih ciljev in pri tem pojem integritete vključile v letne načrte vseh predmetov. **Naš skupni cilj mora biti jasen – vzgojiti osebe z integriteto; to so osebe, ki govorijo to, kar dejansko mislijo, in potem delajo to, kar govorijo, skladno z vsemi sprejetimi normami in pravili.**

Temu cilju se bomo zavezali vsi na naši šoli. Dela bo ogromno, seveda pa bomo cilje zastavljali postopoma, najprej v krogu ožjega tima, potem pa jih bomo širili na vse aktivne in učence. Naloga ravnatelja je, da učiteljice in učitelje motivira, da bodo naredili vse, da bi skupaj z učenkami in učenci uresničili ta pomemben cilj. Glede na stanje v družbi sem prepričan, da bo učiteljski zbor naloge uresničil, čeprav so zahtevne. Mladina namreč stavi na socialna omrežja, ki vsak dan v ospredje postavljajo zgodbe, ki ne promovirajo integritete. »Preobrazba« otrok niti najmanj ne bo preprosta. V bistvu niti ne moremo govoriti o preobrazbi, temveč bolj o širjenju obzorij ter o tem, da moramo vsako zgodbo v prvi vrsti znati presoditi in ji verjeti šele po preverjanju. In če jih tega ne bomo naučili mi (dosledno pri vseh predmetih, tj. z medpredmetnim povezovanjem, s tem, da jasno pokažemo, da je integriteta naša skupna vrednota), kdo bo tisti, ki jim bo to obrazložil? Žal se pri tem vedno ne moremo zanašati na starše, čeprav imamo skupni cilj.

Zavedam se, da v trenutnih razmerah, ko se še vedno spopadamo s pandemijo, projekt ne more priti v ospredje, saj si skupaj z učiteljicami in učitelji prizadevam izključno za izpeljavo pouka, ki je nenehoma moten zaradi številnih nadomeščanj obolelih učiteljic. Zato s projektom začnemo ciljano pri pouku domovinske in državljanske kulture

in etike v 7. in 8. razredu ter pri razrednih urah na predmetni stopnji. Projekt bo vodil tim, ki je pripravil tematski uri za vse oddelke predmetne stopnje, ena članica tima pa bo preizkus začela v svojem oddelku 3. razreda, kjer bomo sploh videli, kako se na pojem integritete odzivajo naši najmlajši osnovnošolci. Na podlagi tega pilotnega preizkusa bomo nato v šolskem letu 2022/2023 določili točne usmeritve in izdelali izvedbeni načrt. Tematiko bomo seveda ustrezno prilagodili za različne starostne stopnje. Ko bomo pripravili izvedbeni načrt in ga tudi izvedli, pa ga bomo nato samo dopolnjevali. Govorimo o ciljih, ki so trajni in se generacijsko ne spreminjajo veliko, učenec pa jih mora usvojiti in predvsem ponotranjiti na dolgi rok. Če nam bo uspelo, da bodo osnovnošolsko izobraževanje zapustili otroci, opremljeni s temi znanji in predvsem ponotranjenimi vrednotami, vezanimi na integriteto, bomo dosegli želeni cilj.

Kot ravnatelj bom bdel nad izpeljavo projekta in hospitacije v šolskem letu 2022/2023 vezal na to tematiko. Tako bom imel kot pedagoški vodja širši pregled nad dogajanjem v oddelkih in bom tudi hitro opazil, kdo še potrebuje pomoč pri soočanju z izzivi projekta. Izgovorov, da te tematike ni mogoče vključiti v učne načrte katerega koli predmeta, pa sem prepričan, da ne bo.

Navsezadnje pa moram z lastno integriteto pokazati, da mi je do krepitve integritete tako zaposlenih kot učencev.

Prišel je čas, ko mora vsak od nas z dejanji pokazati, kaj želimo doseči, v kakšni družbi želimo živeti in kako. Smo kot pedagogji pripravljene sprejeti del odgovornosti in nalog? Menim, da je odgovor na to vprašanje na naši šoli odločen – Da!